

2024

Pestprotocol IKC de Lindelaar-Groene Borg

Beleidsdocument Sociale Veiligheid en Pestpreventie

volgens de SWPBS-aanpak - IKC de Lindelaar-Groene Borg

Voorwoord

Op IKC de Lindelaar vinden we het belangrijk dat ieder kind zich veilig, gewaardeerd en gezien voelt. Sociale veiligheid is voor ons geen aparte opdracht, maar een vanzelfsprekend fundament voor leren en ontwikkelen. We hanteren binnen ons IKC de werkwijze van School Wide Positive Behavior Support (SWPBS), waarbij we proactief, preventief en positief werken aan gedrag en veiligheid. Dit beleidsdocument beschrijft hoe wij dit vormgeven, specifiek met het oog op pestpreventie.

Dit beleidsdocument geeft uitvoering aan artikel 3a van de Wet op het primair onderwijs, waarin scholen verplicht zijn zorg te dragen voor een veilig schoolklimaat. Het beschrijft hoe wij dit actief, doelgericht en samenhangend vormgeven binnen IKC de Lindelaar.

Inhoud

Voorwoord	1
Inhoud.....	2
2. Beschrijving doelgroep	3
3. Zorg	3
3.1 Taken voorzitter leerteam Pedagogisch handelen	3
3.2 Taken intern begeleider (bij sociaal-emotionele zorg)	4
4. Wat is Positive Behavior Support (PBS)?.....	4
4.1 De kern van de PBS-aanpak	4
4.2 Onze aanpak voor fysieke en psychische veiligheid van leerlingen op schoolbreed niveau.....	5
4.3 Lessen sociaal-emotionele ontwikkeling	8
5. Hoe ziet onze pestpreventie binnen PBS eruit?	8
5.1 De samenwerking met ouders	9
5.2 Respectcoördinator / Vertrouwenspersoon	10
5.3 De coördinatie van PBS en pestpreventie	10
5.4 Aanpak pestpreventie	11
5.5 Bekrachtigen van gewenst gedrag binnen Pestpreventie PBS	12
5.6 Het geven van reminders aan leerlingen om incidenten te voorkomen	12
5.7 Reageren op meldingen van pestgedrag	12
Stappenplan bij ongewenst gedrag in de vorm van pesten	12
6. Het monitoren van de sociale veiligheid van onze leerlingen	13
6.1 Het monitoren van pestpreventie PBS.....	13
7. Mediawijsheid en online veiligheid.....	14
8. Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	14
9. Bijlagen	15

2. Beschrijving doelgroep

Dit protocol geldt voor **alle kinderen die onderwijs en opvang volgen** binnen IKC de Lindelaar-Groene Borg. Daarnaast zien wij ook ouders, medewerkers en andere betrokken volwassenen als onderdeel van onze doelgroep. Samen vormen zij het pedagogisch klimaat waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen.

Onze kinderen groeien op in het dorp Westerbork en de omliggende omgeving. Ze kennen elkaar vaak al vanaf jonge leeftijd: via de kinderopvang, peuteropvang, school of buitenschoolse opvang. Ook buiten het IKC komen ze elkaar tegen, bijvoorbeeld bij sportverenigingen of in hun vrije tijd.

Voor al deze kinderen geldt dat opgroeien in een steeds complexere samenleving niet vanzelfsprekend is. De wereld om hen heen is niet altijd even veilig, duidelijk of toegankelijk. Binnen ons IKC bieden wij daarom een omgeving waarin ieder kind zich veilig voelt, gezien wordt en tot leren kan komen.

Wij geloven dat **succeservaringen het fundament vormen** voor het ontwikkelen van zelfvertrouwen en motivatie. Wanneer deze ervaringen uitblijven, kan dit leiden tot onzekerheid en een verminderd vertrouwen in eigen kunnen. Door kinderen te ondersteunen bij het ontdekken van hun eigen talenten, hen taalvaardig te maken en hen verantwoordelijkheid te geven binnen een betekenisvolle leeromgeving, versterken we hun gevoel van eigenwaarde.

Daarbij vinden wij het belangrijk dat kinderen niet alleen leren in een veilige omgeving, maar ook actief meedoen, zich verantwoordelijk voelen en eigenaar zijn van hun eigen ontwikkeling – zowel binnen als buiten het klaslokaal. Dit kan alleen in samenwerking met de volwassenen om hen heen. Daarom spreken we ook ouders, pedagogisch medewerkers, leerkrachten en andere betrokkenen aan op hun rol in het ondersteunen van een positief pedagogisch klimaat. Iedereen draagt hierin verantwoordelijkheid.

3. Zorg

3.1 Taken voorzitter leerteam Pedagogisch handelen

De voorzitter van het leerteam Pedagogisch handelen (=PBS/Sociaal-emotionele ontwikkeling (SEO)/HiRO) en op termijn na afronding HBO+ leergang is deze voorzitter onze gedragsspecialist) vervult een **centrale rol binnen onze schoolbrede aanpak van sociaal gedrag en veiligheid**. Deze collega attendeert collega's bij het vormgeven van PBS in de praktijk en bij het begeleiden van sociaal gedrag in de groep. Door systematisch incidentgegevens uit SWIS Suite te analyseren, signaleert het leerteam patronen en trends die het team helpen om preventief te handelen.

Daarnaast draagt het leerteam actief bij aan het **versterken van het pedagogisch klimaat binnen IKC de Lindelaar**. Het leerteam is een belangrijke sparringpartner voor leerkrachten bij complexe gedragsvragen en ondersteunt in het zoeken naar passende interventies.

Het leerteam Pedagogisch handelen neemt deel aan relevante scholings- en ontwikkelingsactiviteiten, zorgt dat de vereiste (persoonlijke) bekwaamheden op peil blijven en breiden deze zo nodig uit.

Tot slot werkt de voorzitter van het leerteam nauw samen met de intern begeleider en directie en is actief in de **Kwaliteitsgroep** die ten minste drie keer per jaar bij elkaar komt.

3.2 Taken intern begeleider (bij sociaal-emotionele zorg)

De intern begeleider (ib'er) speelt een belangrijke rol in het **bewaken van de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen**. Binnen het IKC volgt de ib'er structureel de sociale ontwikkeling van kinderen, onder andere via de peiling van Vensters. Wanneer er sprake is van signalen rondom groepsdynamiek, pestgedrag of andere zorgen, ondersteunt de intern begeleider de leerkracht in de aanpak en het vinden van passende interventies.

De ib'er coördineert de inzet van extra ondersteuning wanneer dat nodig is en bewaakt de doorgaande lijn in de zorgstructuur. Indien nodig observeert de ib'er in de klassensituatie en geeft advies voor de aanpak van sociaal-emotionele problemen op individueel niveau en zoekt lesmateriaal ter ondersteuning.

Bij zorgelijke situaties is de intern begeleider betrokken bij de gesprekken met ouders om gezamenlijk tot een aanpak te komen en informeert directie. Periodiek is de intern begeleider voorzitter van de Kwaliteitswerkgroep waar de voorzitters van de leerteams samen komen. Verder adviseert de ib'er de directie bij het ontwikkelen van onderwijs- en zorgbeleid.

Tot slot fungeert de intern begeleider als **vertrouwenspersoon** voor leerlingen. Zij overlegt over vraagstukken (welk advies kunnen we geven, welke ondersteuning zou kunnen worden ingezet) in een ZAT overleg (Zorg- en Advies Team). Ouders geven hier dan vooraf hun toestemming voor.

Jaarlijks wordt aan de leerlingen kenbaar gemaakt dat de ib'er vertrouwenspersoon is, zodat zij weten bij wie zij terecht kunnen als er zorgen of problemen zijn.

4. Wat is Positive Behavior Support (PBS)?

4.1 De kern van de PBS-aanpak

PBS is een geïntegreerde, preventieve en schoolbrede (IKC-brede) **aanpak gericht op gewenst gedrag**, gericht op alle leerlingen.

Doel van dit systeem is om een veilig en positief schoolklimaat te creëren dat alle leerlingen in staat stelt om optimaal te profiteren van het geboden onderwijs. Om dit te bereiken maakt PBS gebruik van "evidence based" interventie strategieën. De aanpak is gebaseerd op **duidelijke gedragsverwachtingen**, het **aanleren van gewenst gedrag**, het **bekrachtigen** ervan en eenduidige **reactieprocedures**.

Preventie staat centraal. Voor verreweg de meeste kinderen biedt deze sociale omgeving voldoende basis om zich goed te kunnen richten op de lesstof en goede vorderingen te maken (groene interventies). Voor de 20% leerlingen die meer nodig hebben om dit te bereiken zijn er aanvullende interventies beschikbaar. Op school en in de ketenpartners in de zorg (gele en rode interventies). Hierbij zijn de lijnen kort en de interventies complementair aan de wijze waarop er in en om school met alle leerlingen wordt gewerkt.

De **ouders zijn partner** in het expliciteren, aanleren en bekrachtigen van het gewenste gedrag.

Bij leerlingen die meer intensieve begeleiding nodig hebben, spelen ouders een centrale rol in deze begeleiding. Deze aanpak leidt voor alle leerlingen tot meer effectieve leertijd, een grotere taakgerichtheid van de leerlingen en minder verstoringen in de klas, wat weer leidt tot beter leerprestaties.

Figuur 1: de PBS piramide

PBS richt zich op drie niveaus van de school (zie figuur 1): het primaire (groene) interventieniveau voor alle leerlingen in alle schoolsituaties (80-85%); het secundaire (gele) interventieniveau voor groepjes leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben om gewenst gedrag te kunnen ontwikkelen (5-10%); en op enkele leerlingen (rode gebied) die een intensieve ondersteuning op leer en/of gedragsgebied nodig hebben (1-5%). **PBS werkt data gestuurd.** Dat betekent dat interventies op alle niveaus voortkomen uit verzamelde data (SwisSuite). De leerkracht, maar ook het leerteam Pedagogisch handelen analyseren deze data.

4.2 Onze aanpak voor fysieke en psychische veiligheid van leerlingen op schoolbreed niveau

Binnen IKC de Lindelaar werken we actief aan een **positief en veilig pedagogisch klimaat**, waarbij we de uitgangspunten van SWPBS op schoolbrede wijze vormgeven. De vaste onderdelen van het programma richten zich steeds op drie niveaus: **de hele school, de afzonderlijke groepen en de individuele leerlingen.**

Centraal daarin staan duidelijke gedragsverwachtingen, die in de groep besproken, herhaald en geoefend worden. In het lokaal, op de groep en in het gebouw worden deze gedragsverwachtingen als afspraken vastgelegd, waar nodig visueel gemaakt en worden ondersteund met posters en pictogrammen. Naast PBS werken we met een methode sociaal-emotionele ontwikkeling: HiRO.

Het PBS programma is zowel preventief (kinderen leren essentiële vaardigheden aan) als proactief (anticiperen op problemen die er bijna onvermijdelijk aankomen). Tegelijk zorgt deze aanpak voor maximale ontwikkelkansen voor alle leerlingen. Daarnaast beschikken we over aanvullende programma's die de ib'er benut indien nodig (bijvoorbeeld gedrag en meerbegaafdheid of het betrekken van externe deskundigen).

De gedragsverwachtingen maken we concreet. We **leren het gewenste gedrag aan en bekrachtigen dit gedrag** systematisch.

Het gewenste gedrag wordt vanaf het begin van het schooljaar samen met de kinderen benoemd, geoefend, herhaald en geborgd. Doel is dat alle leerlingen optimaal kunnen profiteren van het geboden onderwijs.

Gedrag dat past bij onze afspraken wordt positief bekrachtigd, onder andere door complimenteren, het uitreiken van beloningsmuntjes en door gezamenlijke vieringen. Op die manier stimuleren we gewenst gedrag op een constructieve manier en bouwen we aan een cultuur waarin het normaal is om vriendelijk, verantwoordelijk en veilig te handelen.

Gedurende het schooljaar volgen we een jaarrooster voor lessen sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarin zijn onder meer de gouden en zilveren weken en de HiRO-lessen opgenomen. De inzet van dit leerplan zorgt ervoor dat er **doelgericht en structureel gewerkt wordt aan sociale vaardigheden, zelfregulatie en weerbaarheid**.

We volgen het gedrag van leerlingen systematisch via SWIS Suite, ons registratiesysteem voor incidenten en gedragsdata. Zo houden we zicht op patronen en trends, en kunnen we tijdig passende acties ondernemen.

Een duidelijke pleinstructuur, vastgelegd in het **Pleinplan**, met heldere afspraken over toezicht en spelregels op het plein dragen bij aan **voorspelbaarheid en veiligheid in de buitenruimte**. Ook binnen de klaslokalen en op de BSO hanteren we **vaste routines** en structuren die zorgen voor **rust en duidelijkheid**.

Binnen IKC de Lindelaar hanteren we de **reactieprocedure** bij grensoverschrijdend gedrag. De reactieprocedure zorgt ervoor dat kinderen hun ongewenste gedrag kunnen ombuigen naar gewenst gedrag. Deze is gebaseerd op de principes van School Wide Positive Behavior Support (SWPBS): preventief, voorspelbaar en gericht op het aanleren van gewenst gedrag.

Bij de reactieprocedure vragen we kinderen bij grensoverschrijdend gedrag naar de geldende afspraken, naar de gedragsverwachting die wij van hen hebben. Als zij het juiste antwoord geven en hun gedrag bijstellen, kiezen ze het juiste gedrag en geven we een compliment. Als zij de afspraak niet kunnen noemen, herhalen wij die voor hen, en geven de kans om het gedrag aan te passen. We vertellen wat het gewenste gedrag is of wat de consequentie is als het ongewenste gedrag doorgaat. We vinden het belangrijk dat kinderen weten wat er van hen verwacht wordt én wat er gebeurt als gedrag afwijkt van de afspraken (**consequentiemenu**).

Bij grensoverschrijdend gedrag dat al heeft plaatsgevonden, passen we meteen het consequentiemenu toe.

Klein probleemgedrag (bijvoorbeeld het verstoren van de les, fysiek contact):

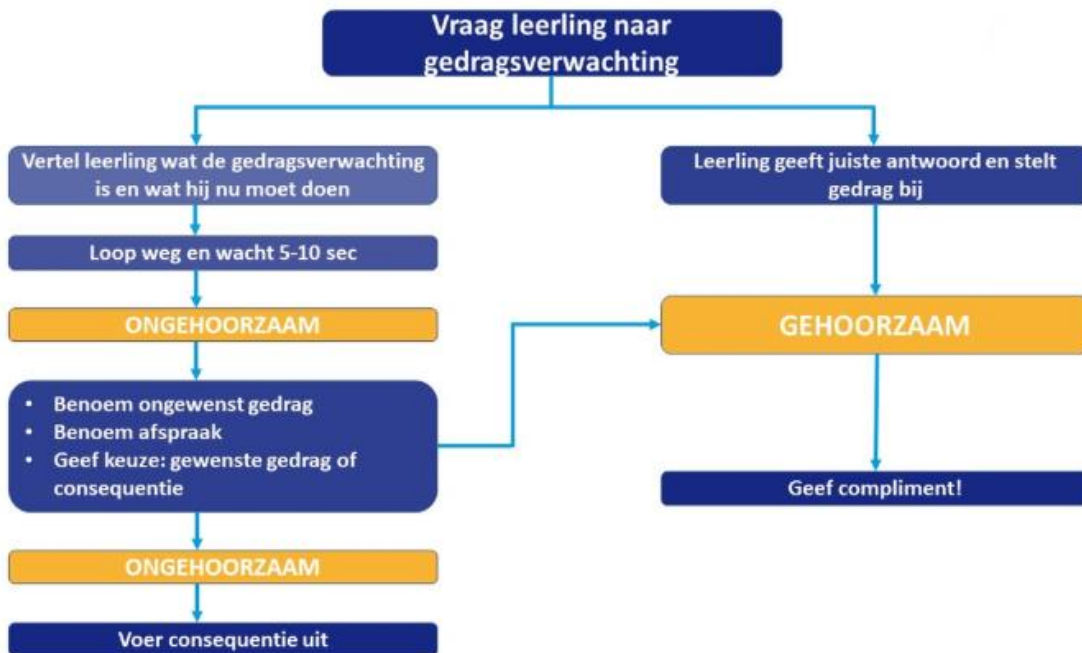
Een consequentie volgt als het leerlingen niet lukt om bij kleine vormen van ongewenst

gedrag het om te buigen naar het gewenste gedrag. De reactieprocedure is dan niet helpend geweest.

Groot probleemgedrag (bijvoorbeeld fysieke agressie, vernieling):

De leerkracht handelt dan direct om alle leerlingen in veiligheid te brengen. De reactieprocedure is dan niet van toepassing. De leerling krijgt een directe verwijzing voor een time-out in een andere klas of bij de directie.

Het **consequentiemenu** is een praktisch hulpmiddel dat bij alle teamleden bekend is en schoolbreed wordt ingezet

Figuur 2: de reactieprocedure in schema

Als kinderen na de reactieprocedure niet het gewenste gedrag kiezen, of als zij grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond, volgen we deze stappen

1. **Observeren en benoemen van het gedrag**: wat gebeurt er precies?
2. **Toepassen van een passende interventie** op basis van het consequentiemenu.
3. **Registratie van het incident** in SwisSuite of ParnasSys.
4. **Eventueel herstelgesprek of oefensituatie**, afhankelijk van het gedrag.
5. **Informeren van ouders** indien nodig (bijvoorbeeld bij herhaald of hoogintensief gedrag).
6. **Evaluatie en terugkoppeling** aan de leerling.

Deze stappen worden in overleg met het PBS-leerteam en het ondersteuningsteam afgestemd. Leerkrachten en pedagogisch medewerkers worden hierin gecoacht door onze gedragspecialist.

Het menu biedt overzicht in:

- Welke gedragingen vallen onder laag-, midden- en hoogintensief gedrag.
- Welke consequente reacties passend zijn per gedragsniveau.
- Welke verantwoordelijkheden bij welk teamlid liggen.
- Wanneer ouders worden betrokken.

Voor leerlingen is het **beloningsmenu** visueel beschikbaar in de klas. De interventies uit het consequentiemenu zijn passend bij de overtreding en hulpmiddelen (oepsblad, excuusbrief) liggen op centrale plekken in de school. Zo zorgen we samen voor een voorspelbare, rechtvaardige en ondersteunende leeromgeving.

Het menu van consequenties is toegevoegd als bijlage bij dit beleidsdocument.

We hebben onze basiswaarden vastgesteld en vertaalt naar concreet gedrag (**gedragsmatrix**). Gewenst gedrag wordt structureel aangeleerd, geoefend en herhaald. Gewenst gerag wordt systematisch bekrachtigd (gemeende complimenten, muntjessysteem). Er zijn duidelijk omschreven consequenties die volgen op het overtreden van gedragsregels (consequentiemenu).

In de gedragsmatrix en het consequentiemenu zijn onze afspraken uitgewerkt in lijn met dit beleidsdocument.

4.3 Lessen sociaal-emotionele ontwikkeling

In alle groepen worden **HiRO-lessen** gegeven als onderdeel van het sociaal-emotionele leerplan.

In groep 6 wordt jaarlijks de Rots & Water-training verzorgd. Dit is een psycho-fysieke weerbaarheidstraining waarin kinderen werken aan zelfvertrouwen, sociale vaardigheden en het stellen van grenzen. Dankzij een gecertificeerde trainer binnen de stichting kunnen we deze erkende interventie ieder jaar aanbieden.

5. Hoe ziet onze pestpreventie binnen PBS eruit?

We starten met een heldere definitie om misverstanden te voorkomen: **Wat is pesten en wat is plagen:**

- Plagen is incidenteel, vaak wederzijds en licht bedoeld. De situatie kan snel worden hersteld, en beide kinderen hebben meestal plezier.
- Pesten is een vorm van agressief gedrag dat intentioneel is, herhaaldelijk en langdurig plaatsvindt, en met een duidelijke machtsongelijkheid tussen dader en slachtoffer. Deze definitie sluit aan bij de Wet Sociale Veiligheid op School (april 2014), waarin pesten wordt omschreven als: 'een betrekkelijk machteloze persoon aanvallen, vernederen of buitensluiten'. Sindsdien is de wetgeving aangescherpt via de Wet Veiligheid op School (2015) en de Wet vrij en veilig onderwijs (2023).

Pesten heeft drie kenmerken:

- het is intentioneel
- het vindt herhaaldelijk en over een langere periode plaats
- en er is een machtsverschil tussen dader en slachtoffer

Pesten is dus **meer dan een meningsverschil**, een ongelukje met een bal of frustratie bij een gezelschapsspel. In die gevallen oefenen kinderen juist in sociaal gedrag: leren omgaan met winnen en verliezen, met verschillen van inzicht en conflicten.

Signalen van pesten kunnen onder andere zijn:

- Altijd een bijnaam gebruiken in plaats van de echte naam
- 'Leuke' opmerkingen maken over een klasgenoot
- Schuld geven, briefjes doorgeven, beledigen
- Uitsluiting, isolatie, fysiek geweld
- Digitaal pesten via sociale media

Indirecte signalen:

- Vaak alleen staan, niet naar buiten willen, school mijden
- Niet (meer) worden uitgenodigd door andere kinderen
- Negatieve reacties van anderen op ideeën of fouten van een kind

Redenen om te pesten kunnen zijn:

- Aandacht vragen of reacties uitlokken
- Iets verkrijgen of iets vermijden
- Macht uitoefenen of zelfbevestiging

We nemen signalen serieus. Incidenten worden vastgelegd in SWIS Suite en/of ParnasSys. Niet elk incident leidt tot een telefoontje met ouders. Als iets op school of de opvang is opgepakt en verwerkt, is het voor ons afgerond. Bij structureel pestgedrag volgen wij ons **Menu van Consequenties**.

5.1 De samenwerking met ouders

Op IKC de Lindelaar-Groene Borg zien we **ouders als partners** in de ontwikkeling van hun kind. We geloven dat sociaal gedrag het krachtigst wordt aangeleerd wanneer school en thuis hierin samenwerken.

Als ouders hun kind inschrijven op ons IKC, gaan we ervan uit dat zij de PBS-werkwijze begrijpen, ondersteunen en meehelpen uitdragen. Ouders spelen immers een essentiële rol in het bekrachtigen van onze schoolafspraken thuis én in het signaleren van gedrag.

We betrekken ouders structureel bij het sociaal gedrag en de sociale veiligheid van hun kind. Dat doen we op verschillende momenten en manieren:

Ouders en PBS: vaste contactmomenten

1. Oriënterend gesprek bij inschrijving

Ouders ontvangen informatie over onze PBS-aanpak, de gedragsverwachtingen, het stop-denk-doen-principe en het belang van routinematig gedrag.

2. Periodieke updates via Parro, nieuwsbrief en website

We delen nieuws over onze werkwijze, gedragscampagnes, themaweken en schoolafspraken. Ouders worden op de hoogte gehouden en we nodigen hen uit om feedback te geven.

3. **Herstelgesprekken bij pestgedrag**

Bij herhaald of ernstig grensoverschrijdend gedrag voeren we gesprekken met alle betrokkenen, ook met ouders. Samen zoeken we naar oplossingen en herstel van de relatie.

4. **Thema-avonden en ouderbijeenkomsten**

We organiseren bijeenkomsten over onderwerpen zoals positief gedrag, mediawijsheid, Rots & Water of groepsdynamiek. Deze avonden bieden ruimte voor ontmoeting, inspiratie en kennisdeling.

5. **Ouderparticipatie bij signalering**

Ouders worden aangemoedigd om signalen van (digitaal) pestgedrag of zorgelijk gedrag te delen met de leerkracht. Ook wanneer hun kind pestgedrag ondervindt of vertoont, zoeken we samen naar constructieve vervolgstappen.

6. **Beleidsontwikkeling in samenspraak met ouders**

Ouders zijn vertegenwoordigd in de medezeggenschapsraad (MR). Bij structurele signalen over groepsdynamiek of sociale veiligheid betrekken we het PBS-leerteam, maar ook de MR bij het verbeteren of vernieuwen van beleid.

Monitoring en gezamenlijke aanpak

- Ieder jaar vullen de leerlingen van de bovenbouw anoniem de vragenlijst van de veiligheidsmonitor in. De resultaten worden geanalyseerd door het leerteam Pedagogisch handelen en besproken in de kwaliteitsgroep. Waar nodig worden interventies ontwikkeld en uitgevoerd.
- Bij herhaalde of ernstige incidenten, of bij een vermoeden van pestgedrag, nemen wij contact op met ouders. We voeren herstelgerichte gesprekken met leerlingen én ouders om samen te zorgen voor een veilige en positieve leeromgeving.

5.2 Respectcoördinator / Vertrouwenspersoon

Leerlingen kunnen altijd bij hun leerkracht, pedagogisch medewerker of ib'er terecht. De ib'er is anti-pestcoördinator en werkt nauw samen met het leerteam Pedagogisch handelen.

Wanneer ouders zorg hebben rondom hun kind, kunnen zij altijd terecht bij de groepsleerkracht. Mochten ouders in vertrouwen een gesprek willen over hun kind, kunnen zij terecht bij de ib'er of de directie. De ib'er treedt tevens op als interne vertrouwenspersoon.

Er is een externe vertrouwenspersoon beschikbaar via de stichting Kits Primair (zie schoolgids).

5.3 De coördinatie van PBS en pestpreventie

Het leerteam Pedagogisch handelen begeleidt en coördineert de PBS werkwijze op ons IKC. Zij monitort en actualiseert de vastgelegde afspraken (zoals het Pleinplan, kwaliteitskaart PBS, de gedragsverwachtingen-matrix) en bespreekt groepsdynamiek,

incidenten en trends op basis van de analyse van gegevens uit SWIS Suite. De bevindingen worden in de kwaliteitswerkgroep besproken en gedeeld met het team.

PBS-lessen en aandacht voor IKC breed oefenen van routines en "gedragscampagnes" zoals de gouden en zilveren weken worden gepland in de jaarplanning. De verschillende PBS lessen staan vermeld in de teammemo worden volgens planning uitgevoerd.

Jaarlijkse evaluatie van het beleid vindt plaats met het team. Op basis hiervan worden aanpassingen gedaan die worden geborgd in betreffende documenten en de jaarplanning.

5.4 Aanpak pestpreventie

Bij het onderdeel pestpreventie hoort een lessenserie. Het pestgedrag wordt vergeleken met een brandende kaars. Net als de kaars zuurstof nodig heeft om te branden, heeft pestgedrag aandacht nodig om te blijven bestaan. De pestpreventielessen sluiten aan bij de interventies op het eerste, groene niveau van de PBS-piramide (zie figuur 1, blz 5).

Met deze preventieve pestaanpak leren we alle kinderen hoe zij hun aandacht van pestgedrag weghalen in drie stappen.

***De Stop-loop-praat routine wordt aangeleerd.**

Het gebruik van een stopsignaal, het weglopen en praten met een volwassene wordt niet alleen aangeleerd, maar ook geoefend in de klas en bekrachtigd (we complimenteren individuele kinderen bij het goed toepassen van deze drie stappen).

We volgen heldere stappen bij pestgedrag:

*Signalering

*Gesprek met leerling(en)

*Inzet herstelmaatregelen

*Registratie en monitoring

*Oudercontact

*Ondersteuningscyclus en inzet leerteam Pedagogisch handelen bij herhaling

Er is aandacht voor het **weghalen van aandacht voor pesten**. Alles wat je aandacht geeft, groeit. De kinderen leren hoe zij moeten reageren wanneer er "stop" tegen hen wordt gezegd door een ander.

Er wordt geoefend met de volgende procedures:

1. Het waarschuwen van leerlingen, om hen te helpen herinneren hoe zij zelf incidenten kunnen voorkomen (geven van reminders).
2. Het geregeld bekrachtigen van leerlingen die op de goede manier reageren (bijvoorbeeld met de afgesproken drie stappen Stop-loop-praat) en die zich aan de schoolwaarde "Respect" houden.
3. Het consequent reageren op meldingen van pestgedrag en het herhalen van gedragslessen bij ongewenst gedrag.

Tijdens de jaarevaluatie spreekt het team over de vastgelegde PBS procedures, routines en afspraken. Waar nodig worden procedures, routines en afspraken bijgesteld of juist nog eens extra onder de aandacht gebracht.

5.5 Bekrachtigen van gewenst gedrag binnen Pestpreventie PBS

Binnen de pestpreventie is het van belang dat we **als volwassenen alert** zijn op **voorbeelden van goed gedrag**. Door de pogingen van leerlingen bij het goed gebruiken van de drie stappen: Stop-loop-praat te signaleren, kunnen we er als volwassenen ervoor zorgen dat gewenst gedrag en het inzetten van de Stop-loop-praat routine **een vaste gewoonte wordt**.

Daarnaast is bekrachtigen van gedrag passend bij de basiswaarden van ons IKC en de gedragsverwachtingen zoals we hebben beschreven (matrix). Bekrachtigen is een essentieel onderdeel van PBS ter voorkoming van pestgedrag. Met name leerlingen die bekend zijn met ongewenst (pest)gedrag, zijn minder geneigd een nieuwe manier van reageren/pesten uit te proberen. **Vooraf deze leerlingen zullen beloond worden voor elke poging in de goede richting.**

5.6 Het geven van reminders aan leerlingen om incidenten te voorkomen

Het is van belang dat leerlingen die nog moeite hebben met de stop-loop-praat-routine er **tussendoor wel aan worden herinnerd** welke reactie van hen verwacht wordt. Dit geldt voor zowel degene die ongewenst gedrag vertoont als degene die last heeft van ongewenst gedrag van een ander.

Aan het begin van niet-klasgebonden situaties (pauzes en dergelijke) herinnert de leerkracht deze leerlingen aan hoe hij/zij moeten reageren op pestgedrag of hoe hij/zij moeten reageren op een stopsignaal van een ander kind.

Aan het eind van de niet-klasgebonden situatie praat de leerkracht weer kort met deze leerlingen om te vragen hoe het ging **en om te bekrachtigen voor wat gelukt is**.

5.7 Reageren op meldingen van pestgedrag

Wanneer door leerkrachten gesignaleerd wordt dat leerlingen zich niet aan schoolafspraken houden, wordt hier **direct en consequent op gereageerd volgens de reactieprocedure**. Hiermee wordt zoveel mogelijk geprobeerd incidenten te voorkomen.

Onze pedagogische aanpak is **een oplossingsgerichte aanpak** waarbij **postief aandacht geven aan alle leerlingen** centraal staat.

Een basisbehoefte van alle leerlingen is **de behoefte erbij te horen**. Daarom wordt er binnen PBS op de Lindelaar veel aandacht besteed aan de groepsvorming het klasklimaat.

Komt pesten toch voor, dan zijn er de volgende maatregelen:

Stappenplan bij ongewenst gedrag in de vorm van pesten

Wanneer pestgedrag/incident zich voordoet op het schoolplein of in een andere algemene ruimte van de school, wordt het incident afgehandeld door de medewerker die bij het pestgedrag/het incident aanwezig was of die er door kinderen op is geattendeerd. Dit kan dus in de pauze het Pleinteam zijn. De medewerker of leerkracht van het Pleinteam geeft het incident door aan de groepsleerkracht en noteert het incident in het registratiesysteem (SwisSuite). Deze incidentregistratie is

beveiligd, maar op verzoek van ouders in te zien. De leerkracht(en) nemen contact op met ouders bij herhaling van incidenten.
De leerkracht herhaalt de gedragslessen van de stop-loop-praatroutine met de leerling(en).
De leerkracht geeft de leerling(en) reminders voor iedere vrije situatie de week volgend op het incident.
Voor de leerling(en) die herhaaldelijk blijven opvallen in de incidentenregistratie, wordt een gedragsfunctie-analyse gemaakt. Vervolgens wordt een plan van aanpak bepaald, gericht op het veranderen van de functie van het gedrag en het versterken van de sociale vaardigheden (een gele of rode interventie binnen PBS).
Een herstel-gesprek: Bij een (ernstig) pestincident kan een herstelgesprek nodig zijn. Kern van het herstellen is het feit dat pesten iets beschadigt, relationeel of materieel. Het biedt de "pester" de kans om de schade te herstellen. Er worden sluitende afspraken gemaakt om pesten voor de toekomst te voorkomen. Een herstegesprek kan ook plaatsvinden nadat er een consequentie is uitgedeeld.

6. Het monitoren van de sociale veiligheid van onze leerlingen

De sociale veiligheid van onze leerlingen volgen we door **jaarlijks de vragenlijst sociale veiligheid van Vensters** af te nemen. Daarnaast wordt in de midden- en bovenbouwgroepen het **sociogram** afgenomen. Van de uitkomsten uit beide instrumenten wordt door de leerkracht een analyse gemaakt die in de groepsbespreking met de ib'er wordt bekeken en besproken.

Gedrag van de leerlingen wordt ook gemonitord door het **bijhouden van de gedragsincidenten in SwisSuite** (het incidentenregistratiesysteem). Van deze registratie wordt ieder half jaar een analyse gemaakt door het leerteam Pedagogisch handelen. De analyse wordt besproken in de werkgroep Kwaliteit, gedeeld in het team en er wordt indien nodig een actieplan van gemaakt.

6.1 Het monitoren van pestpreventie PBS

Binnen IKC de Lindelaar-Groene Borg hechten we veel waarde aan het systematisch monitoren van de sociale veiligheid. We doen dit met een combinatie van inzichten volgend op (de analyse van) gegevens en professionele dialoog.

We gebruiken de peiling van Vensters en andere tevredenheidsvragenlijsten om de beleving van veiligheid bij leerlingen, ouders en medewerkers in beeld te brengen. Het IEP leerlingvolgsysteem bevat ook "zelf assessment" instrumenten waarmee de leerling inzicht krijgt in zijn eigen profiel. Dit volprogramma, **Hart en Handen**, zorgen ervoor dat het kind meer zicht krijgt op zijn/haar eigen sociaal-emotionele ontwikkeling, leeraanpak en creatief vermogen. Daarnaast **analyseren we incidentgegevens die zijn vastgelegd in SWIS Suite**. Al deze gegevens geven ons waardevolle input over gedrags- en veiligheidsontwikkelingen binnen ons IKC.

Op groepsniveau voeren we gestructureerde groepsbesprekingen, waarin de sociaal-emotionele ontwikkeling, groepsdynamiek en eventuele signalen van onveiligheid aan bod komen. De sociale vaardigheidsweken (gouden en zilveren weken) en bijbehorende HiRO-lessen worden na afloop besproken in het team om lessen te trekken en **in te spelen op wat leeft in de groep**.

Jaarlijks bespreken we de opbrengsten van onze aanpak op het gebied van sociale veiligheid tijdens een teamoverleg. Daarbij worden de beleidsdocumenten, zoals het Pleinplan, de gedragsmatrix en de kwaliteitskaart PBS geëvalueerd en waar nodig

bijgesteld. Op deze manier borgen we onze aanpak, blijven we leren en verbeteren, en zorgen we voor een omgeving waarin kinderen zich veilig en gewaardeerd voelen.

7. Mediawijsheid en online veiligheid

Binnen IKC de Lindelaar-Groene Borg bereiden we kinderen niet alleen voor op het leven in de fysieke wereld, maar ook op hun rol in de digitale samenleving. Mediawijsheid is een vast onderdeel van ons onderwijs en nauw verweven met de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen.

We kiezen er bewust voor om **zonder technische filters** te werken. In plaats daarvan leren we kinderen om zich veilig, respectvol en verantwoordelijk online te gedragen. Door hen te begeleiden in de echte digitale wereld, bieden we waardevolle leermomenten die aansluiten bij hun dagelijkse praktijk.

De **afspraken over mediagebruik** worden met kinderen besproken en zijn **visueel zichtbaar** binnen onze school. We nemen online gedrag, zoals **digitaal pesten**, actief mee in onze preventieve aanpak. Dit doen we door het onderwerp regelmatig te bespreken in de klas, bij gedragssituaties en in de lessen over sociale veiligheid.

Jaarlijks doen we met de groepen van de bovenbouw mee met het sociale media project de Week van de Mediawijsheid. Doel is om aandacht te schenken aan veilig gebruik van media.

Kinderen leren reflecteren op hun digitale gedrag en krijgen inzicht in de impact van hun handelen. Op deze manier bouwen we samen met hen aan een schoolklimaat waarin ook **online veiligheid** onderdeel is van een sociaal veilige leeromgeving.

8. Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Binnen IKC de Lindelaar-Groene Borg staat het welzijn van kinderen altijd voorop. We hanteren de **landelijke meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling**, zoals vastgesteld door de overheid. Deze meldcode helpt professionals bij het signaleren en zorgvuldig handelen bij zorgen over de thuissituatie van een kind.

Wanneer er **signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling** zijn, volgen we de wettelijk vastgelegde **vijf stappen** uit de meldcode. Deze stappen zorgen voor een zorgvuldige afweging, waarbij de veiligheid van het kind altijd centraal staat.

Medewerkers kunnen terecht bij de **vertrouwenspersoon, intern begeleider of directie** voor overleg, advies of het zetten van vervolgstappen. Door deze heldere structuur en samenwerking zorgen we ervoor dat signalen serieus genomen worden en we passende hulp kunnen inschakelen als dat nodig is.

9. Bijlagen

Bij dit beleidsstuk horen een aantal aanvullende documenten die niet als bijlage zijn opgenomen. Deze documenten zijn in lijn met de uitgangspunten en inhoud van dit beleid opgesteld en vormen als het ware een inhoudelijke aanvulling hierop. Ze zijn op aanvraag beschikbaar en kunnen indien gewenst ter inzage worden verstrekt:

De matrix van gedragsverwachtingen

Pleinplan Lindelaar-Groene Borg

PBS verantwoording en rooster sociaal-emotionele ontwikkeling

Afspraken mediagebruik

HiRO en PBS op IKC de Lindelaar

Kwaliteitskaart PBS

Kwaliteitskaart gedragsincidenten SWIS Suite